

نامه ای برادرانه

تألیف:

خالد بن هدّوب المهدب

ترجمه:

إسحاق دبیری رحمه الله

این کتاب از سایت کتابخانه عقیده دانلود شده است.

www.aqeedeh.com

book@aqeedeh.com

آدرس ایمیل:

سایت های مفید

www.aqeedeh.com

www.islamtxt.com

www.ahlesonnat.com

www.isl.org.uk

www.islamtape.com

www.blestfamily.com

www.islamworldnews.com

www.islamage.com

www.islamwebpedia.com

www.islampp.com

www.videofarda.com

www.nourtv.net

www.sadaislam.com

www.islamhouse.com

www.bidary.net

www.tabesh.net

www.farsi.sunnionline.us

www.sunni-news.net

www.mohtadeen.com

www.ijtehadat.com

www.islam۴۱۱.com

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

مقدمه مترجم:	۶
مقدمه مؤلف	۷
وصیت‌ها	۹
۱ - ترغیب و تشویق رفتن به نماز جماعت	۹
۲ - فضل محافظت بر ستهای راتبه	۹
۳ - اذکار و أوراد بعد از هر نماز	۱۰
۴ - دعائیکه در آخر تحیات گفته میشود	۱۱
۵ - ترغیب بر راست کردن صف نماز	۱۲
۶ - ترغیب بر محافظت کردن به نماز وتر و نماز ضحی	۱۲
۷ - ترغیب بر زود رفتن به مسجد برای نماز	۱۳
۸ - آداب و امتیازات روز جمعه	۱۴
۹ - فضیلت تشییع جنازه و نماز بر آن و چگونگی نماز میت	۱۵
۱۰ - ترغیب به دادن زکات	۱۸
۱۱ - قصه و پند و اندرز	۱۸
۱۲ - خطر سود و کسب حرام	۱۹
۱۳ - روزه رفتن روزهای سفید ۱۳، ۱۴، ۱۵	۱۹
۱۴ - روزه روزهای با فضیلت	۲۰
۱۵ - فضیلت عمره در ماه مبارک رمضان	۲۱
۱۶ - ترغیب بر عجله کردن در ادای فریضه حج	۲۱

-
-
- ۱۷ - سنتی که فراموش شده است ۲۲
- ۱۸ - ترغیب بر صلهٔ رحم کردن ۲۲
- ۱۹ - ترغیب بر حفظ و تلاوت قرآن کریم ۲۲
- ۲۰ - دوست و رفیق صالح و نیکوکار داشتن ۲۳
- ۲۱ - فضیلت رواج دادن سلام ۲۴
- ۲۲ - فضیلت حفظ ده آیه از سورة الکهف ۲۴
- ۲۳ - فضیلت حفظ سورة تبارک (الملک) ۲۴
- ۲۴ - بشارت به کسیکه اطاعت خدا و رسول خدا ﷺ کند ۲۴
- ۲۵ - انذار و اخطار از جمع آوری و گرفتن عکس ۲۵
- ۲۶ - احسان و نیکی به همسایگان ۲۶
- ۲۷ - انذار و اخطار از مصافحه کردن با زنهای نامحرم ۲۶
- ۲۸ - اذکاری که قبل از خواب گفته میشود ۲۷
- ۲۹ - انذار و اخطار از بدعت و أصحاب و پیروانان آن ۲۷
- ۳۰ - توقفی کوتاه ۲۹
- ۳۱ - انذار در مورد بلند کردن لباس (شلوار و قمیص) ۲۹
- ۳۲ - انذار و اخطار از استعمال دخانیات ۳۰
- ۳۳ - انذار و اخطار از استعمال طلا برای مردان ۳۱
- ۳۴ - انذار و اخطار از فاسق و کافر کردن دیگران ۳۱
- ۳۵ - تهدید بر کسانی که دانش را برای دنیا یاد میگیرند ۳۲
- ۳۶ - ترغیب بر حضور مجالس علم و ذکر و دانش ۳۲
- ۳۷ - ترغیب در دعای: ثابت کردن قلب بر دین اسلام ۳۳
- ۳۸ - ترغیب بر عجله کردن در ازدواج ۳۳

۳۹ - انذار و اخطار از شنیدن ترانه و موسیقی و دلایل تحریم آن	۳۳
۴۰ - ترغیب بر بهره برداری از وقت	۳۴
۴۱ - ترغیب بر حفظ چشم از نامحرم و ناموس مردم	۳۵
۴۲ - یکی از نواقض اسلام	۳۵
۴۳ - انذار و اخطار از تراشیدن ریش و دلایل تحریم آن	۳۶
۴۴ - ترغیب بر حفظ زبان از هر آفت و بلا	۳۷
۴۵ - ترغیب بر انکار کردن منکر و هر کار زشت و ناپسند	۳۷
۴۶ - حقیقت دینداری	۳۸
۴۷ - دعای هم و غم و آندوه	۳۸
۴۸ - وجوب اجابت دعوت عروسی	۳۹
۴۹ - یاد آوری:	۳۹
۵۰ - خاتمه و پایان نصیحت و فائده ها	۴۰

مقدمه مترجم:

الحمد لله وسلام على عباده الذين اصطفى أما بعد:

پس از سپاس و ستایش پروردگار جهانیان و سلام و درود بی پایان بر روان پاک خاتم پیامبران محمد بن عبدالله و آل مطهر و صحابه جان فدای او، بدانیم که بهترین زیورها دانش بشمار میرود، و این کتاب که «رسالة أخوية» «نامه ای برادرانه» نام دارد، و برادر محترم خالد بن هدوب المهیدب آنرا نوشته، به خوانندگان عزیز و امت فارسی زبان جهان اسلام تقدیم میداریم، و این کتاب را به اینخاطر برای ترجمه انتخاب نمودیم که با وجود کم حجمی آن، شامل پنجاه فائده از آداب مهم اسلام است که هر مسلمان باید آنها را بداند، و بدین ترتیب خواستیم به اسلام خدمتی کرده باشیم، زیرا دانستن بیشتر این فائده ها بر مسلمانان واجب است.

قابل ذکر است که در بعضی جاها مسائل غیر واضح را بطور مختصر شرح داده ایم تا خواننده محترم آنرا فهمیده و اشکالی در ذهن او نماند. در پایان امیدواریم این ترجمه مورد قبول درگاه پروردگار قرار گرفته و مورد پسند خواننده محترم قرار گیرد.

ریاض

محرم الحرام ۱۴۱۱ هـ ق

إسحاق دبیری رحمه الله

مقدمه مؤلف

این خطبه^۱ حاجت است که رسول اکرم ﷺ با آن مجالس و درسهای را افتتاح می فرمودند.

«إِنَّ الْحَمْدَ لِلَّهِ نَحْمَدُهُ وَنُسْتَعِينُهُ وَنَسْتَغْفِرُهُ وَنَعُوذُ بِاللَّهِ مِنْ شَرِّهِ وَأَنْفُسَنَا وَمِنْ سَيِّئَاتِ أَعْمَالِنَا مَنْ يَهْدِهِ اللَّهُ فَلَا ضَلَّالَ لَهُ وَمَنْ يَضِلَّ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ».

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تَقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾ [آل عمران: ۱۰۲]. «ای اهل ایمان، از خدا بترسید چنانکه شایسته^۲ خدا ترس بودن است، پیوسته بباد او باشید و شکر نعمتش را بجای آرید تا نمیرید جز بدین اسلام».

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا﴾ [النساء: ۱]. «ای مردم، بترسید از پروردگار خود، آن خدائی که همه^۳ شما را از یک تن بیافرید، و هم از آن جفت او را خلق کرد، و از آن دو تن خلقی بسیار از مرد و زن در اطراف عالم برانگیخت، و بترسید از آن خدائیکه بنام او از یکدیگر مسئلت و درخواست می کنید - خدا را در نظر آرید - و در باره^۴ ارحام کوتاهی مکنید که همانا خدا مراقب اعمال شماست».

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا﴾ (۵) ﴿يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ﴾ (۶) ﴿وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا﴾ (۷) [الأحزاب: ۷۰-۷۱] «ای کسانی که ایمان آوردید، متقی و خدا ترس باشید، و همیشه بحق و صواب سخن بگوئید، تا خدا اعمال شما را بلطف خود اصلاح فرماید، و از گناهان شما درگذرد و هر که خدا و رسول را اطاعت کند البته به سعادت و پیروزی بزرگ نائل گردیده است».

أما بعد:

برادر محترم این نامه متواضع که شامل است از پنجاه فائده، و آنهم عبارتند از وصیتنامه‌ها و راهنمایی‌های جمع شده از دین مبین اسلام، به تو هدیه میکنم، و دست به کار شدم که این نامه حد الإمكان و بقدر مستطاع اقتباس و تصدیق و استشهاد شده باشد از آنچه صحیح و ثابت است از رسول الله ﷺ و أقوال سلف و نیاکان و پیشینیان امت محمدی.

و از خداوند تعالی به اُسماء و صفات والای او مسئلت دارم تا کسی که این نامه را بخواند منفعت دهد، و در توزیع و نشر آن کمک کند پاداش نیک دهد. و این عمل متواضع را خالصاً برای وجه و رضای خودش قرار دهد. و اخیراً آنچه در این کار صواب و صحیح است از خداوند است، و آنچه خطا و اشتباه است از من و از شیطان است.

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین وصلى الله وسلم على نبينا محمد وعلى آله وصحبه وسلم.

أبو مصعب

وصیت‌ها

۱ - ترغیب و تشویق رفتن به نماز جماعت

بر ادای نماز جماعت در مسجد محافظت کن، زیرا رسول الله ﷺ فرمودند: «من حافظ علیها کان له عند الله عهد أن يدخله الجنة». [مالک، أحمد، أبوداود، النسائی، ابن ماجه].
کسیکه بر نماز جماعت در مسجد محافظت نماید خداوند عهد و پیمان نموده است که او را وارد بهشت نماید.

۲ - فضل محافظت بر سنتهای راتبه

بر سنت‌های راتبه محافظت کن و آنها عبارتند از:
دو رکعت قبل از صبح، چهار رکعت قبل از ظهر، و دو رکعت بعد از آن، دو رکعت بعد از مغرب، و دو رکعت بعد از عشاء (خفتن).
چنانچه رسول اکرم ﷺ می‌فرماید: «ما من عبد مسلم یصلی الله تعالی فی کل یوم ثنتی عشرة رکعة تطوعاً من غیر الفریضة إلا بنی الله له بیتاً فی الجنة أو بُنی له بیت فی الجنة». [مسلم].
«هر بندهٔ مسلمانی در هر شبانه روز دوازده رکعت نماز نافله (سنت) بدون نمازهای فرض بخواند خداوند برای او خانه‌ای در بهشت می‌سازد، یا خانه‌ای در بهشت برای او ساخته می‌شود».
تلاش کن تا نماز سنت را در خانه بخوانی زیرا رسول اکرم ﷺ می‌فرماید: «صلوا أیها الناس فی بیوتکم فإن أفضل صلاة المرء فی بیته إلا المكتوبة». [النسائی وابن خزیمه، وصحیح الألبانی].

«ای مردم! در خانه هایتان نماز بخوانید زیرا بهترین نماز انسان آن است که در خانه خوانده شود مگر نماز فرض - که خواندن آن در مسجد بهتر است»^(۱).
از شیخ الإسلام ابن تیمیة در مورد کسیکه همیشه سنت‌ها را ترک میکند پرسیده شد، وی فرمود: کسیکه بر ترک سنت‌ها اصرار ورزد دلیل بر این است که دین او

۱- یعنی نمازهای سنت را در خانه بخوانید تا اینکه از ریاء و سُمعت دور بوده اجر و پاداش بیشتری ببرید.

ناقص است و گواهی او پذیرفته نمی‌شود. [ابن تیمیّه ۱۲۳/۲۳].

۳- اذکار و أوراد بعد از هر نماز

اذکار و أوراد وارده همیشه بعد از هر نماز بخوان، و با این کار به رسول اکرم ﷺ تأسی و اقتداء کن.

این اذکار عبارتند از: بعد از هر نماز سه بار استغفر الله بگوئید:

بعد از آن «اللهم أنت السلام ومنك السلام تباركت يا ذا الجلال والإكرام» سپس بگوئید: «لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير» سپس: «لا حول ولا قوة إلا بالله»، سپس: «لا إله إلا الله ولا نعبد إلا إياه له النعمة وله الفضل وله الثناء الحسن» سپس: «لا إله إلا الله مخلصين له الدين ولو كره الكافرون».

سپس: «اللهم لا مانع لما أعطيت ولا معطي لما منعت ولا ينفع ذا الجد منك الجد» یعنی: هیچ ثروتمندی ثروتش به او نفع نمیرساند، بلکه تمامی خلق فقیر بسوی خدای عزوجل هستند.

سپس بگوئید: «سبحان الله»، سی و سه بار، و «الحمد لله» سی و سه بار، و «الله أكبر» سی و سه بار، سپس: «لا إله إلا الله وحده لا شريك له، له الملك وله الحمد وهو على كل شيء قدير» سپس «آیه الكرسي» را بخوانید و آنهم: «اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَّةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ ﴿[البقرة: ۲۵۵]

«خدای یکتاست که جز او خدائی نیست، زنده و پاینده است، هرگز او را کسالت خواب فرا نگیرد، تا چه رسد که خواب رود، اوست مالک آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است، کرا این جرأت است که در پیشگاه او بشفاعت برخیزد، مگر به فرمان او، علم او محیط است بآنچه پیش نظر خلق آمده است، و آنچه سپس خواهد آمد، و خلق به هیچ مرتبه علم او احاطه نتواند کرد، مگر به آنچه او خواهد، قلمرو علمش از آسمانها و

زمین فراتر است، و نگهبانی زمین و آسمان بر او آسان و بی زحمت است، چه او دانای بزرگوار و توانای با عظمت است.»

سپس این سوره‌ها را بخوانید:

سوره الإخلاص ﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ﴾ [الإخلاص: ۱-۴]. سوره الفلق ﴿قُلْ أَعُوذُ

بِرَبِّ الْفَلَقِ﴾ [الفلق: ۱-۵]. سوره الناس ﴿قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ﴾ [الناس: ۱-۶].

این سوره‌ها را در نماز صبح و نماز مغرب سه بار تکرار کنید، این بهتر است^(۱).

سپس پناه بخواهید از خداوند از آنچه رسول اکرم ﷺ پناه خواسته اند چنانکه از سعید بن ابی وقاص^(۲) روایت است که رسول اکرم ﷺ فرمودند: «اللهم إني أعوذ بك من البخل، وأعوذ بك من الجبن، وأعوذ بك أن أزدل إلى أذل العمر، وأعوذ بك من فتنة الدنيا، وأعوذ بك من عذاب القبر». [البخاری].

«إلهی! از بخل، ترس، بزدلی، کهنسالی که مرا به ذلت بکشد، فتنه دنیا و عذاب قبر به تو پناه میبرم».

۴ - دعائیکه در آخر تحیات گفته میشود

این دعاء را حفظ کن و در نمازت آنرا بخوان:

«عن أبي بكر الصديق^(۳) أنه قال للرسول ﷺ: علمني دعاء أدعو به في صلاتي قال: «اللهم إني ظلمت نفسي ظلماً كثيراً ولا يغفر الذنوب إلا أنت فاغفر لي مغفرة من عندك وارحمني إنك أنت الغفور الرحيم». [متفق عليه].

«از ابی بکر الصدیق^(۳) روایت است که فرمودند: به رسول الله ﷺ گفتم: مرا دعائی بیاموز که آنرا در نمازم بخوانم، رسول اکرم ﷺ فرمود: بگو: خدایا من بخودم بسیار ستم کردم و گناهان را بجز تو کسی دیگر نمی‌بخشد، مرا مغفرتی از جانب خودت بیامرز و رحمتت را شامل حال من گردان زیرا تو بخشنده و مهربانی».

۱- اینرا شیخ عبدالعزیز بن باز مفتی عام عربستان سعودی گفته است که تکرار آن سه بار بهتر است.

۵ - ترغیب بر راست کردن صف نماز

هنگامی که در نماز جماعت می ایستی گفتت را به کتف رفیقت و کعب خود را به کعب (شتالنگ) رفیق کناری ات بچسبان زیرا این سنت متروکی است که بسیاری از مردم بجز عده معدودی آنرا در این زمان ترک کرده‌اند:

چنانکه در حدیث نعمان بن بشیر روایت شده است: «أقبل رسول الله ﷺ على الناس بوجهه فقال: أقيموا صفوفكم ثلاثاً، والله لتقيمن صفوفكم أو ليخالفن الله بين قلوبكم، قال: فرأيت الرجل يلزق منكبه بمنكب صاحبه و كعبه بكعبه». [متفق عليه].

«رسول اکرم ﷺ با چهره بسوی مردم متوجه شد و سه مرتبه فرمود: صف هایتان را برابر و راست کنید، سوگند به خدا اگر صف هایتان را برابر و راست نکنید خداوند میان دل‌هایتان اختلاف می‌اندازد، نعمان می‌فرماید: یاران رسول اکرم ﷺ را دیدم که هر کدام کتفش را به کتف فرد کناری اش و کعبش را به کعب او می چسباند».

۶ - ترغیب بر محافظت کردن به نماز وتر و نماز ضحی

بر نماز وتر محافظت کن زیرا نماز وتر از ستهائی است که رسول اکرم ﷺ در سفر و حضر بر آن مواظبت میکرد و فرمود: «اجعلوا آخر صلاتكم بالليل وتراً». [البخاری].

«آخرین نمازتان را در شب نماز وتر قرار دهید».

بر سنت ضحی^(۱) نیز محافظت کن، چنانچه رسول اکرم ﷺ در این مورد می‌فرماید:

«يصبح على كل سلامي من أحدكم صدقة فكل تسبيحة صدقة، وكل تحميدة صدقة، وكل تهليلة صدقة، وكل تكبيرة صدقة، وأمر بالمعروف صدقة، ونهي عن المنكر صدقة، ويجزئ من ذلك ركعتان يركعهما من الضحى». [مسلم].

«هر انسان هنگامی که صبح میکند بر هر مفصل آن صدقه ای لازم است، هر سبحان الله صدقه ای است، و هر الحمد لله صدقه ای است، و هر لا حول ولا قوة إلا بالله، صدقه

۱- ضحی یعنی: چاشتگاه، هنگام بر آمدن آفتاب، پیش از ظهر؛ و نیز بمعنی خورشید و آفتاب می‌آید.

وقت نماز ضحی بعد از طلوع آفتاب تا قبل از اینکه آفتاب به وسط آسمان برسد، و بهترین آن قبل از ظهر میباشد. تعداد رکعات آن: دو رکعت، چهار رکعت، شش رکعت، و هشت رکعت است.

ای است، و هر الله اکبر صدقه ای است، و امر به معروف صدقه ای است، و نهی از منکر صدقه ای است، و خواندن دو رکعت نماز ضحی از همه اینها کفایت میکند». در نتیجه با انجام دادن این سنت‌ها تو شبانه روز در ذکر و یاد خدا هستی.

۷ - ترغیب بر زود رفتن به مسجد برای نماز.

خود را عادت ده به محض شنیدن اذان به مسجد روی و بر صف اول مواظبت کنی، و بر حذر باش از قول رسول الله ﷺ که میفرماید: «لا يزال قوم يتأخرون عن الصف الأول حتى يؤخرهم الله في النار». [أبوداود، وصححه الألبانی].

«همچنان قوم و طایفه ای از صف اول تأخیر میکنند تا اینکه خداوند آنها را بسبب تأخیرشان به آتش جهنم ببرد».

و باری تعالی منافقان را در هنگام بلند شدن برای ادای نماز چنین توصیف فرموده: ﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَدِّعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَدِّعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَى يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا﴾ [النساء: ۱۴۲].

«همانا منافقان با خدا مکر و حيله میکنند، و خدا نیز با آنها مکر میکند - یعنی مکرشان را باطل میسازد و بر آن مکر و نفاق مجازاتشان هم خواهد کرد - و چون به نماز آیند از روی بی میلی و مجال کسالت نماز کنند، برای ریاکاری و ذکر خدا را بجز آن‌دک و آنهم به قصد ریا نکنند».

از عائشه رضی الله عنها روایت است که: «كان النبي ﷺ يلاطفنا ونلاطفه فإذا أذن المؤذن فكأنه لا يعرفنا ولا نعرفه».

«رسول اکرم ﷺ با ما مهربانی و لطافت می‌کرد، و ما نیز با او لطافت و مهربانی میکردیم، و به محض شنیدن اذان گویا نه ما او را میشناسیم، و نه او ما را میشناسد».

و از نکات عجیب این است که ابراهیم بن میمون المروزی در زرگری طلا و نقره کار می‌کرد، ابن معین می‌گوید: وقتی چکشش را بلند می‌کرد، اگر صدای مؤذن را می‌شنید چکش را پائین نمی‌آورد بلکه آنرا بر می‌گرداند و بر زمین می‌گذاشت.

۸ - آداب و امتیازات روز جمعه

بدان که شب و روز جمعه امتیازات و آدابی دارد که آنرا بر سایر روزها و شبهای دیگر برتری میدهند بعضی از آنها عبارتند از:

ألف: غسل روز جمعه، و بعضی از علماء و دانشمندان آنرا واجب دانسته‌اند، و دلیل آنها حدیثی است که رسول الله ﷺ می‌فرماید: «**غسل الجمعة واجب علی کل محتلم**». [متفق علیه]. «غسل جمعه بر هر فرد بالغ و مکلف واجب است».

ب: تمیز و پاک بودن، و عطر زدن، و مسواک استعمال کردن، و کوتاه کردن ناخنها، و پوشیدن لباس تمیز و یا جدید و نو.

ج: درود و صلوات بسیار بر رسول الله ﷺ فرستادن، چنانچه می‌فرماید: «**إِنَّ أَفْضَلَ أَيْامِكُمْ يَوْمَ الْجُمُعَةِ فَأَكْثَرُوا عَلَيَّ مِنَ الصَّلَاةِ فِيهِ فَإِنَّ صَلَاتَكُمْ مَعْرُوضَةٌ عَلَيَّ**». [أبوداود یاسناد صحیح]. «بهترین روزهای شما روز جمعه است پس بر من بسیار درود بفرستید زیرا درودتان بر من عرضه میشود».

د: در روز جمعه ساعتی برای اجابت است، از ابوهیره رضی الله عنه روایت است که گفت: «**إِنَّ رَسُولَ اللَّهِ ﷺ ذَكَرَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ وَقَالَ فِيهِ سَاعَةٌ لَا يُوَافِقُهَا عَبْدٌ مُسْلِمٌ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي يَسْأَلُ اللَّهُ تَعَالَى شَيْئًا إِلَّا أَعْطَاهُ إِيَّاهُ وَأَشَارَ بِيَدِهِ يَقْلِلُهَا**». [متفق علیه].

[و قول راجح در این ساعت، آخرین وقت روز جمعه قبل از مغرب و بعد از عصر میباشد].

رسول اکرم ﷺ روز جمعه را ذکر فرمود، و فرمودند در آن ساعتی است که هر بندهٔ مسلمانی در این ساعت دعاء کرده و از خدا چیزی مسئلت کند خداوند دعای او را قبول میکند، و اشاره فرمودند با دست مبارکشان که این ساعت مدت خیلی محدود و کمی است.

هـ: و از این آداب زود و پیاده رفتن به مسجد است، از ابی هریره رضی الله عنه روایت است که رسول الله ﷺ فرمودند:

«**مَنْ اغْتَسَلَ يَوْمَ الْجُمُعَةِ غَسَلَ الْجَنَابَةَ ثُمَّ رَاحَ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَدَنَهُ، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّانِيَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ بَقَرَةً، وَمَنْ رَاحَ فِي السَّاعَةِ الثَّلَاثَةِ فَكَأَنَّمَا قَرَّبَ كَبْشًا أَقْرَنَ، وَمَنْ رَاحَ فِي**

الساعة الرابعة فكأنما قرّب دجاجة، ومن راح في الساعة الخامسة فكأنما قرّب بيضة فإذا خرج الإمام حضرت الملائكة يستمعون الذكر». [متفق عليه].

«کسیکه روز جمعه مانند غسل جنابت غسل نماید و بعد به مسجد برود همانند کسی است که شتری در راه خدا قربانی کرده، و کسیکه در ساعت دوم برود همانند اینکه گاوی قربانی کرده، و کسیکه در ساعت سوم برود همانند اینکه گوسفندی نر قربانی کرده، و کسیکه در ساعت چهارم برود همانند اینکه جوجه مرغی قربانی کرده، و کسیکه در ساعت پنجم برود همانند اینکه تخم مرغی در راه خدا قربان و صدقه و فدا کرده، و وقتی امام خارج شد تا بر منبر خطبه بخواند فرشتگان حاضر میشوند تا ذکر خدا و خطبه را گوش دهند».

و از اوس بن اوس رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند: «من غسّل يوم الجمعة واغتسل، وبكر وابتكر، ومشى ولم يركب، ودنا من الإمام واستمع ولم يلغ، كان له بكل خطوة أجر سنة صيامها وقيامها». [أبو داود والترمذي والنسائي وابن ماجه].

«کسیکه وضوء بگیرد و بدن خود را شستشو داده و آب تنی کند، و صبح زود بر خواسته و آمادگی نماید، و پیاده رفته و سوار نشود، و نزدیک امام نشسته و گوش دهد و صحبت نکند، با هر گام و قدمی که بر می‌دارد أجر و پاداش یکسال روزه و قیام آن به او میرسد». (قیام: زنده کردن شب با نماز شب).

و: و از آداب آن خواندن سورة الكهف در روز جمعه میباشد، چنانکه از رسول اکرم صلی الله علیه و آله روایت است که فرمودند:

«من قرأ سورة الكهف في يوم الجمعة أضاء له من النور ما بين الجمعتين». [الحاكم والبيهقي وصحيح الجامع وإرواء الغلیل ۶۲۶]. «کسیکه سورة الكهف را در روز جمعه تلاوت کند خداوند بین این جمعه و جمعه دیگرش را نورانی می‌کند».

۹ - فضیلت تشییع جنازه و نماز بر آن و چگونگی نماز میت

بدانکه برای کسیکه تشییع جنازه میکند و بر آن نماز می‌خواند فضیلت خیلی بزرگ و زیادی است، چنانکه از رسول اکرم صلی الله علیه و آله ثابت است که فرمودند: «من شهد الجنازة حتی

يُصلي عليها فله قيراط، ومن شهدها حتى تدفن فله قيراطان، قيل وما القيراطان؟ قال: مثل الجبلين العظيمين». [متفق عليه].

«کسیکه به تشییع جنازه ای حاضر شود تا اینکه بر آن نماز خوانده شود برای اوست أجر یک قیراط، و کسیکه بر نماز و دفن آن حاضر شود، برای اوست أجر و پاداش دو قیراط، از رسول الله ﷺ سؤال شد دو قیراط چقدر است؟ فرمودند: همانند دو کوه بزرگ و عظیم است».

چگونگی نماز جنازه و یا میت:

در حالیکه ایستاده چهار تکبیر بگوید و دو دست خود را با گفتن هر تکبیر بلند نماید^(۱)، در تکبیر اول سورة الفاتحه می‌خواند، و قبل از خواندن سورة، استعاذه می‌گوید^(۲)، تکبیر دوم درود و صلوات بر رسول اکرم ﷺ می‌فرستد، همچنانکه در التحیات وارد شده است، تکبیر سوم دعا می‌کند برای میت، و تکبیر چهارم کمی توقف کرده به سمت راست خود سلام می‌دهد.

و دعا بر میت همچنانکه ثابت است عبارتست از:

أبوهريره رضی الله عنه روایت می‌کند که شنیدم رسول الله ﷺ می‌فرماید: «إذا صليت على الميت فأخلصوا له الدعاء». [لأبوداود وابن ماجه]. «هرگاه بر میت (مرده) نماز خواندید پس مخلصانه و بدون ریاء برای او دعا کنید».

أبوهريره رضی الله عنه در حدیث دیگر روایت میکند: وقتی رسول اکرم ﷺ بر میت نماز می‌خواند چنین می‌فرمود: «اللهم اغفر لحينا وميتنا وشاهدنا وغائبنا وصغيرنا وكبيرنا وذكرا وأنثانا، اللهم من أحييته منا فأحيه على الإسلام ومن توفيته منا فتوفه على الإيمان، اللهم لا تحرمنا أجره ولا تضلنا بعده». [مسلم والأربعة].

إلهی بر زندگان ما، و مردگان ما، و حاضران و غائبان ما، و کوچکان و بزرگان ما، و

۱- در مذهب شافعی و حنبلی دو دست خود را در حال تکبیر گفتن بلند میکنند، ولی در مذهب حنفی و مالکی دو دست خود را بلند نمی‌کنند بلکه فقط الله اکبر می‌گویند در حالیکه دو دستشان بر سینه است.

۲- یعنی أعوذ بالله من الشيطان الرجيم می‌گوید.

مردان و زنان ما مغفرت کن، الهی کسیکه از ما زنده می‌کنی و به دنیا می‌آوری او را بر اسلام زنده بدنیا بیاور، و کسیکه از ما از دنیا می‌گیری او را بر ایمان بگیر و در حالیکه مؤمن است از این دنیا ببر، الهی ما را از اجر او محروم مکن، و ما را بعد از وفات او گمراه و منحرف نکن.

عوف بن مالک رضی الله عنه روایت می‌کند که رسول اکرم صلی الله علیه و آله بر جنازه ای نماز خواند و من از دعایش اینرا حفظ کردم:

«اللهم اغفر له وارحمه وعافه واعف عنه، وأكرم نزله ووسع مدخله، واغسله بالماء والثلج والبرد، ونقه من الذنوب والخطايا كما ينقى الثوب الأبيض من الدنس، وأبدله داراً خيراً من داره، وأهلاً خيراً من أهله، وأدخله الجنة وقه فتنة القبر وعذاب النار». [مسلم]. «بار الهی گناهان او را مغفرت کن، و او را ببخش و رحمت و عافیت فرما، و او را وقت نزول در قبر اکرام کن، و جایگاهش را وسیع گردان، و او را با آب، یخ، برف شستشو ده، و او را از گناهان پاک کن چنانکه جامه سفید از نجاست پاک می‌شود، و به وی منزلی بهتر از منزل دنیایش، و اهلی بهتر از اهل دنیایش عنایت فرما، و او را وارد بهشت گردان، و از فتنه قبر و عذاب جهنم او را محفوظ فرما».

و اگر میت طفل و بچه بود و به بلوغ نرسیده بود به جای استغفار برایش این دعا خوانده می‌شود:

«اللهم اجعله فرطاً لوالديه وذخراً وسلفاً وأجرأ، اللهم ثقل به موازينهما وأعظم به أجورهما، اللهم اجعله في كفالة إبراهيم وألحقه بصالح سلف المؤمنين وآجره برحمتك من عذاب الجحيم وأبدله داراً خيراً من داره وأهلاً خيراً من أهله، اللهم اغفر لأسلافنا وأفراطنا ومن سبقنا بالإيمان». [المغنی لابن قدامة ۴/۸۹].

بار الهی او را سرمایه و اجر و پاداش قرار ده، و به سبب او ترازوی اعمال آنها را گران کرده و پاداش بزرگ نصیب آنها کن، و او را در کفالت حضرت ابراهیم علیه السلام قرار داده، و به بندگان نیک و صالح خود ملحق نما، و با رحمت خود او را از عذاب جهنم پناه ده، و خانه و اهل و خویش او را به اهل و خانه بهتر تبدیل کن، بار الهی مغفرت کن پیشان و نیاکان و مؤمنانی که بر ما سبقت گرفتند و دنیا را وداع گفتند.

۱۰ - ترغیب به دادن زکات

زکات مال خود را بده و در دادن آن تهاون و سستی مکن زیرا زکات یکی از ارکان و مبانی بزرگ اسلام است، و زکات در بیشترین اماکن و سور قرآن با نماز پیوسته و متصل است، و مسلمانان اجماع کرده اند بر فرضیت آن اجماعی قطعی و صریح، پس کسیکه انکار وجوب آنرا بکند در حالیکه عالم است به وجوب آن، کافر و از ملت اسلام خارج است، و کسیکه بخیلی و یا چیزی را از آن کم کند ظالم شمرده می شود، و مورد عقوبت و تنبیه خداوند قرار خواهد گرفت.

باریتعالی در حق کسانی که در شأن زکات تحقیر می کنند چنین می فرماید: ﴿وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يَنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرْهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ ﴿۳۴﴾ يَوْمَ تُحْمَىٰ عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فُتُكْوَىٰ بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظُهُورُهُمْ هَذَا مَا كَنَزْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ فَذُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ ﴿۳۵﴾﴾ [التوبة: ۳۴-۳۵].

«کسانی که طلا و نقره را جمع و ذخیره میکنند و در راه خدا انفاق نمیکند آنها را به عذاب دردناک بشارت ده روزیکه در آتش دوزخ گداخته شوند و پیشانی و پشت و پهلوی آنها را به آن داغ کنند - فرشتگان عذاب به آنها گویند - این است نتیجه آنچه از زر و سیم بر خود ذخیره کردید اکنون بچشید عذاب سیم و زری که اندوخته میکردید».

۱۱ - قصه و پند و اندرز

روایت شده است که منصور بن عمار بلند شد و مردم را به جهاد در راه خدا تشویق کرد، و در بین آنان زنی بود که ورقه ای را به طرف منصور بن عمار انداخت که در آن نوشته بود: (ای ابن عمار دیدم که مردم را به جهاد در راه خدا تشویق میکنی و من بجز گیسوی مویم چیز دیگری ندارم و آنرا برای انداختنم، پس تو را بخدا آنرا پای بند یکی از اسبهای مجاهدین قرار ده تا اینکه شاید خدا مرا رحم کند، و وقتی ورقه را خواند مسجد به لرزه در آمد و مردم به گریه نشستند و از قول آن زن متأثر شدند.

ما باید لحظه ای در برابر موضع گیری عظیم این زن که حقیقت جهاد در روح و جان

او رخنه کرده بود درنگ کنیم، و چون چیزی بجز گیسوی مویش نیافت تا در راه خدا صدقه نماید آنرا انداخت تا در راه خدا صدقه نماید، فاصله ما با این زن چقدر است؟ در حالیکه ما هم اکنون در بهترین نعمتها زندگی میکنیم، پس هر کدام از ما از خود سؤال کند چه چیزی به برادران مجاهد و محتاج خود تقدیم کرده است؟.

رسول اکرم صلی الله علیه و آله میفرماید: «من مات ولم یغز ولم یحدث نفسه بغزو مات علی شعبة من نفاق». [مسلم].

«کسیکه بمیرد و جهاد نکند و در فکر جهاد هم نباشد بر شعبة ای از نفاق از دنیا رفته است».

خداوند تبارک و تعالی انفاق کنندگان در راه خود را مدح و ستایش می نماید چنانکه میفرماید: «مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلِ حَبَّةٍ أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلٍ فِي كُلِّ سُنْبُلَةٍ مِائَةُ حَبَّةٍ وَاللَّهُ يُضَعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ ﴿٢٦١﴾». [البقرة: ۲۶۱]. «مثل آنانی که مالشان را در راه خدا انفاق میکنند همانند دانه ای است که هفتصد شود، و خدا از این مقدار نیز بر هر که خواهد بیفزاید، چه خدا را رحمت بی انتها است و به همه چیزها احاطه کامل دارد».

۱۲- خطر سود و کسب حرام

از معاملات ربوی پرهیز کن چه این معاملات از طرف بانک باشد، یا از طریق شرکتهای سهامی که مشکوک بنظر میرسد باشد، و از سود و نفع حرام که از طریق فروختن کالاهای حرام بدست می آید، مانند دخانیات، آلات لهو و هوارسانی، نوارهای موسیقی و ترانه، و ویدئو و چیزهای دیگری که خدا و رسول خدا صلی الله علیه و آله حرام کرده اند، و از سود اینها پرهیز کن.

رسول الله صلی الله علیه و آله میفرماید: «كل جسد نبت من سحتٍ فالنار أولى به». [البخاری]. «هر جسدی که از حرام رشد کرده آتش جهنم بر آن شایسته تر و سزاوارتر است».

۱۳ - روزه رفتن روزهای سفید ۱۳، ۱۴، ۱۵

به روزه گرفتن سه روز از هر ماه خود را عادت ده و آنهم روزهای البیض است یعنی: سفید و روشن (۱۳ و ۱۴ و ۱۵) هر ماه.

چنانکه از عبدالله بن عمرو بن العاص رضی الله عنه روایت است که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند: «صوم ثلاثة أيام من كل شهر صوم الدهر كله». [متفق علیه]. «روزه سه روز از هر ماه مقابل روزه دهر یعنی ابدی است».

از رسول الله صلی الله علیه و آله ثابت است که هر ماه سه روز از آن بدون تحدید روزه می گرفت. از معاذة العدویة روایت میشود که از أم المؤمنین عائشة رضی الله عنها سؤال کرد آیا رسول الله صلی الله علیه و آله سه روز از هر ماه روزه می گرفتند؟ جواب داد بلی، معاذة العدویة گفت چه روزهایی از ماه روزه می گرفت: عائشه گفت اعتنائی نمی کرد کدام روز از ماه را روزه بگیرد. [مسلم]. یعنی: برایش فرق نمی کرد چه روزی از ماه را روزه بگیرد.

۱۴ - روزه روزهای با فضیلت

روزه این روزها از تو فوت نشود:

(دوشنبه و پنج شنبه).

چنانکه در حدیث آمده است که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند: «تعرض الأعمال يوم الاثنين والخميس فأحب أن يعرض عملي وأنا صائم». [صحیح سنن الترمذی حدیث ۵۹۶]. «أعمال روز دوشنبه و پنج شنبه (بر خداوند) عرضه میشوند، من دوست دارم عملم عرضه شود در حالیکه من روزه هستم».

روز عاشوراء:

عن أبي قتادة رضی الله عنه: أن رسول الله صلی الله علیه و آله «سئل عن صوم يوم عاشوراء؟ فقال: يكفر السنة الماضية». [مسلم].

«از أبو قتاده روایت شده است که رسول اکرم صلی الله علیه و آله در باره روزه روز عاشورا پرسیده شد، وی فرمود: روزه گرفتن آن کفاره سال گذشته است».

و یک روز قبل یا بعد از آن را روزه بگیر، رسول اکرم صلی الله علیه و آله اینچنین ارشاد فرمودند.

روزه روز عرفه برای کسیکه در عرفه نباشد (برای غیر حجاج):

و عن أبی قتاده رضی الله عنه: «سُئِلَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ عَنْ صَوْمِ يَوْمِ عَرَفَةَ فَقَالَ: يَكْفُرُ السَّنَةُ الْمَاضِيَةَ وَالْبَاقِيَةَ». [مسلم].

«أبو قتاده میگوید: رسول اکرم ﷺ در باره روزه روز عرفه پرسیده شد، وی فرمود: باعث کفاره گناهان سال گذشته و آینده میشود».

روزه گرفتن شش روز از شوال:

عن أبی أيوب رضی الله عنه قال: قال رسول الله ﷺ:

«من صام رمضان ثم أتبعه ستاً من شوال كان كصيام الدهر». [مسلم والأربعة].

«أبو أيوب رضی الله عنه روایت میکند که رسول اکرم ﷺ فرمودند: کسیکه رمضان را روزه بگیرد و بدنبال آن شش روز از شوال را روزه بگیرد گویا همه دهر روزه گرفته است».

۱۵ - فضیلت عمره در ماه مبارک رمضان

از انجام عمره در ماه مبارک رمضان دریغ موز، چنانکه رسول الله ﷺ میفرماید: «عمره فی رمضان تعدل حجة». [البخاری وأحمد وابن ماجه]. «عمره ای در ماه رمضان ثواب یک حج دارد».

۱۶ - ترغیب بر عجله کردن در ادای فریضة حج

اگر استطاعت حج رفتن را داری پس بشتاب و مبادرت کن بسوی حج و تهاون و تأخیر در آن مکن، زیرا از علی بن أبی طالب رضی الله عنه روایت است که گفت: «من قدر علی الحج فترکه فلا علیه أن يموت یهودياً أو نصرانياً».

«کسیکه قدرت رفتن به حج را دارد ولی حج نکند پس مهم نیست بر کدام ملت بمیرد بر ملت یهودیت و یا نصرانیت».

و رسول اکرم ﷺ میفرماید: «تعجلوا إلى الحج - یعنی الفریضة - فإن أحدکم لا یدری ما یعرض له». [أحمد].

«عجله کنید در رفتن به حج - یعنی حج فریضة - زیرا هیچکدام از شما نمیدانند بر او در آینده چه میشود».

۱۷ - سنتی که فراموش شده است

سنتی وجود دارد که بجز عده کمی بیشتر مردم از آن غافل هستند و آنهم سنت اعتکاف در مسجد می باشد.

و بخصوص در ده روز آخر ماه مبارک رمضان زیرا رسول اکرم صلی الله علیه و آله در مدتی که زنده بودند بر آن مواظبت میکردند.

امام محمد بن شهاب الزهري رحمه الله میگوید: (کار مردم عجیب است چگونه اعتکاف را ترک کرده اند در حالیکه رسول اکرم صلی الله علیه و آله بعضی از چیزها را انجام میدادند و در بعضی اوقات آنرا ترک میکردند بجز اعتکاف که آنرا تا آخر عمر مبارکشان ترک نفرمودند).

و از دلایل مواظبت رسول اکرم صلی الله علیه و آله بر اعتکاف حدیث عائشه رضی الله عنها است که گفتند: «کان رسول الله صلی الله علیه و آله یعتکف العشر الأواخر من رمضان حتی توفاه الله وأعتکف أزواجه من بعده».

[متفق علیه].

«رسول اکرم صلی الله علیه و آله اعتکاف میکردند در دهه آخر هر ماه رمضان تا وقتی که خداوند عمر مبارکشان را گرفت، و زوجات رسول الله صلی الله علیه و آله بعد از وفات او اعتکاف میکردند».

و از انس بن مالک رضی الله عنه روایت است که گفت: «کان النبی صلی الله علیه و آله یعتکف في العشر الأواخر من رمضان، فلم یعتکف عاماً فلما کان العام المقبل اعتکف عشرين».

[أبوداود وابن ماجه].

«رسول اکرم صلی الله علیه و آله در دهه هر ماه مبارک رمضان اعتکاف می نشستند، و یکی از سالها اعتکاف نکردند و سال آینده آن بیست روز اعتکاف نشستند».

۱۸ - ترغیب بر صله رحم کردن

با اقوام و خویشان خود صله رحم کن اگر چه آنها قطع رحم نمودند و بدان که رحم بر عرش خداوند آویزان است، چنانکه رسول اکرم صلی الله علیه و آله می فرماید:

«لا یدخل الجنة قاطع» ، [متفق علیه]. یعنی قاطع رحم.

«قطع کننده داخل بهشت نمی شود، یعنی کسیکه قطع رحم می نماید».

۱۹ - ترغیب بر حفظ و تلاوت قرآن کریم

قسمتی از روز را مخصوص حفظ و خواندن قرآن قرار بده تا اینکه بتوانی حد اقل هر ماه قرآن را ختم کنی.

۲۰- دوست و رفیق صالح و نیکوکار داشتن

عمر بن خطاب در مورد نعمت داشتن رفقا و دوستان صالح و خوب میفرماید: (بعد از اسلام بهترین چیزی که به بنده مسلمان داده میشود برادری صالح و پاک دامن است)، پس اگر یکی از شما محبت و مهربانی از برادر خود دید به او بیوندد و او را ترک نکند. و همچنین می‌فرماید: (اگر در راه خدا نمی‌رفتم و یا پیشنهاد را برای خدا بر خاک نمی‌گذاشتم و یا با برادران و مردم صالح و خوب که گفتار و رفتار نیک دارند نمی‌نشستم دوست داشتم در این دنیا نبودم و به خداوند پیوسته بودم). و شاعر می‌گوید:

أنت في الناس تقاس بالذي اخترت خليلاً
فأصبح الأخيار تعلقو وتسل ذكراً جميلاً

تو با مردمی مقایسه میشوی که با آنها دوست و یاور شدی.

پس نیکوکاران و پاکدامنان را به رفقت و صحبت خود گیر تا سربلند شوی و اسم و رسم خوب در جامعه بدست آوری. باری تعالی آنانیکه در راه خدا و برای خدا دوست دارند مدح و تمجید کرده، چنانکه میفرماید: ﴿الْأَخْلَاءُ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَّا الْمُتَّقِينَ﴾ [الزخرف: ۶۷]. «در آن روز (یعنی: قیامت) دوستان همه با یکدیگر دشمن هستند بجز متقیان»^(۱).

۱- یعنی وقتی روز قیامت می‌آید اخلاء و احباء و دوستان دنیا همه دشمن یکدیگر خواهند بود و آن دوستی و محبت و مودت تبدیل به دشمنی میشود، زیرا دوستی دنیا در معصیت خداوند بوده است، بجز مؤمنان و متقیان و نیکوکاران که امر به معروف و نهی از منکر میکردند، مودت و محبت آنان باقی خواهد ماند. زیرا محبت آنها در راه خدا و برای خدا بوده، و کسی که چنین باشد محبت او

۲۱ - فضیلت رواج دادن سلام

بر کسانی که آنها را می‌شناسی و کسانی که آنها را نمی‌شناسی سلام کن، زیرا رسول اکرم ﷺ می‌فرمایند:

«لا تدخلوا الجنة حتى تؤمنوا ولا تؤمنوا حتى تحابوا أولا أدلكم على شيء إذا فعلتموه تحاببتم، أفشوا السلام بينكم». [مسلم].

«به بهشت داخل نمیشوید تا اینکه ایمان بیاورید، و ایمان نمی‌آورید تا اینکه همدیگر را دوست دارید و به همدیگر محبت کنید، آیا شما را به چیزی ارشاد و راهنمایی کنم که اگر آنرا انجام دهید همدیگر را دوست خواهید داشت؟ بین همدیگر سلام را منتشر کرده رواج دهید (یعنی به همدیگر سلام کنید)».

۲۲ - فضیلت حفظ ده آیه از سوره الکهف

در حفظ کردن ده آیه از سوره الکهف بشتاب، زیرا رسول الله ﷺ می‌فرمایند: «من حفظ عشر آیات من أول سورة الكهف عُصِمَ من الدجال». [مسلم وأحمد وأبو داود والنسائي].

«کسی که ده آیه از اول سوره الکهف را حفظ کند خداوند او را از فتنهٔ دجال مصون و محفوظ نگه میدارد».

۲۳ - فضیلت حفظ سوره تبارک (الملک)

باید سوره (تبارک الذي بيده الملك) را حفظ کرد، زیرا رسول اکرم ﷺ می‌فرماید: «إنَّ سورة من كتاب الله ما هي إلا ثلاثون آية شفعت لرجل حتى عُفِرَ له، تبارك الذي بيده الملك». [متفق عليه]. «حقیقتاً سوره ای از کتاب خداست که فقط سی آیه است در مورد مردی شفاعت کرد تا گناهانش بسبب حفظ آن سوره بخشیده شد، و آنها سوره تبارک الذي بيده الملك است».

۲۴ - بشارت به کسی که اطاعت خدا و رسول خدا ﷺ کند

باقی خواهد ماند و منفصل نخواهد شد بلکه محبت آنها بیشتر خواهد بود به خلاف کسانی که محبت آنها برای شهوت و زشت کاری و معصیت خدا بوده است.

تلاش کن تا اینکه در تمامی امور تابع و پیرو سنت رسول الله ﷺ باشی و در هیچ چیز از سنتها سستی مکن، رسول اکرم ﷺ میفرماید: «كل أمتي يدخلون الجنة إلا من أبي قيل ومن يأبى يا رسول الله؟ قال: من أطاعني دخل الجنة ومن عصاني فقد أبي». [البخاری].

«تمامی امت من داخل بهشت میشوند مگر کسی که خود از داخل شدن اجتناب و امتناع ورزد، گفتند: و چه کسی است که از داخل شدن به بهشت اجتناب میورزد؟ فرمود: کسیکه از من اطاعت کند داخل بهشت میشود، و کسیکه از من نافرمانی کند او کسی است که خود نخواسته به بهشت داخل شود».

۲۵- انذار و اخطار از جمع آوری و گرفتن عکس

مسئله عکس و تصویر را سبک و کوچک میندار مگر عکسی که نیاز باشد، و از گرفتن، و جمع کردن، و آویزان کردن عکس در منزل و یا در دفتر کار خود برای یادبود و یا احترام و غیر از اینها پرهیز کن، زیرا نهی که در این باره وارد شده است بسیار شدید است، عبدالله بن عمر رضی الله عنهما از رسول اکرم ﷺ روایت میکند که فرمودند:

«إِنَّ الَّذِينَ يَصْنَعُونَ هَذِهِ الصُّورَ يَعْذِبُونَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُقَالُ لَهُمْ أَحْيُوا مَا خَلَقْتُمْ»^(۱).

«کسانیکه این عکسها را میسازند روز قیامت عذاب داده میشوند و به آنها گفته میشود آنچه ساخته و خلق کرده‌اید زنده کنید».

و از أبو طلحه زید بن سهل الأنصاری رضی الله عنه روایت است که رسول الله ﷺ فرمودند: «لا تدخل الملائكة بيتاً فيه كلب ولا صورة»^(۲).

«فرشتگان به خانه ای که در آن عکس و یا سگ وجود دارد داخل نمیشوند»^(۳).

۱- متفق علیه.

۲- متفق علیه.

۳- ملاحظه: این احادیث در باره عکسهائی است که در آن روح و جان وجود دارد و بحرکت می‌آید وارد شده است و رسول الله ﷺ در احادیث دیگری توبیخ شدیدی در باره کسانیکه از این عکسها محافظت و آنرا جمع میکنند کرده اند.

۲۶- احسان و نیکی به همسایگان

به همسایگان خود نیکی و خوبی کن، و از بد رفتاری و اذیت آنها به هر وسیله که باشد اجتناب و دوری کرده فرزندان و خانواده خود را به این کار عادت ده، زیرا از رسول الله ﷺ سؤال شد: «یا رسول الله: إِنَّ فُلَانَةَ تَقُومُ اللَّيْلَ وَتَصُومُ النَّهَارَ وَتَفْعَلُ وَتَتَصَدَّقُ وَتُؤْذِي جِيرَانَهَا بِلِسَانِهَا، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: لَا خَيْرَ فِيهَا وَهِيَ فِي النَّارِ، قَالُوا: وَفُلَانَةُ تَصَلِّي الْمَكْتُوبَةَ وَتَتَصَدَّقُ بِأَثْوَارٍ وَلَا تُؤْذِي أَحَدًا فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: هِيَ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ»^(۱).

«فلان زن شبها را با نماز خواندن زنده نگه میدارد و روزها روزه میگیرد و کارهای خوب انجام میدهد و در راه خدا صدقه میدهد، ولی همسایگانش را با زبان خود اذیت و آزار میرساند، رسول خدا ﷺ فرمودند: هیچ خیری در او نیست و جایش در آتش جهنم است، و گفتند: و فلان زن فقط نماز فرض را میخواند و کمی کشک در راه خدا صدقه میدهد، ولی به کسی آزار و اذیت نمیرساند، رسول خدا ﷺ فرمودند: آن زن از اهل بهشت است.»

۲۷- انذار و اخطار از مصافحه کردن با زنهای نامحرم

از آنچه مردم در این زمان آنرا آسان و ناچیز گرفته اند دست دادن (مصافحه) با زنان اجنبی (غیر محرم) است و رسول الله ﷺ مردم را از این عمل بر حذر داشته فرمودند: «لَأَنْ يَطْعَنَ فِي رَأْسِ أَحَدِكُمْ بِمَخِيطٍ مِنْ حَدِيدٍ خَيْرٌ لَهُ مِنْ أَنْ يَمَسَّ امْرَأَةً لَا تَحِلُّ لَهُ»^(۲).

«اگر بر سر یکی از شما با سوزنی از آهن بزنند برای او از اینکه زنی را لمس کند که بر او محرم نیست بهتر است.»

عکسهای مناظر طبیعی از درختان و گلها و همانند اینها داخل نهی نمیشود، و از جمله عکسها که شامل نهی میباشد عکس پرندگان و حیوانات و آنچه روح دارد و به حرکت میآید، و همچنین نقاشی کردن و کشیدن عکس جاندار و گل دوزی پرندگان و حیوانات بر روبالشتی و غیره نیز داخل این نهی میشود.

۱- متفق علیه.

۲- امام طبرانی در معجم خود از معقل بن یسار.

پس از خدا بترسد کسی که در این امر تساهل و سستی کرده، و بر حذر باشد از این وعید شدیدی که رسول الله ﷺ از آن خبر داده اند.

۲۸- اذکاری که قبل از خواب گفته میشود

قبل از اینکه به فراش خواب بروی یادت نرود که این اُرد و اذکار را بگوئی، و باید آنها را حفظ کنی و در موقع خوابیدن آنها را بگوئی تا خداوند تو را از هر مصیبت و بدی حفظ کند.

از عائشه رضی الله عنها از رسول اکرم صلی الله علیه و آله روایت است که: «کان إذا آوی إلى فراشه کل ليلة جمع کفیه ثم نفث فیهما فقراً فیهما: ﴿قل هو الله أحد﴾، ﴿قل أعوذ برب الفلق﴾، ﴿قل أعوذ برب الناس﴾، ثم یمسح بهما ما استطاع من جسده، يبدأ بهما علی رأسه ووجهه وما أقبل من جسده یفعل ذلك ثلاث مرات»^(۱).

«در هر شبی که به فراش خواب می‌رفتند دو کف دست خود را جمع کرده و در آن فوت کرده این سوره ها را از قرآن می‌خواندند: ﴿قل هو الله أحد﴾، ﴿قل أعوذ برب الفلق﴾، ﴿قل أعوذ برب الناس﴾، سپس آنها را به تمامی جسم خود می‌مالیدند، از سر خود شروع کرده تا آخرین نقطه از بدن خود، این عمل را سه بار تکرار می‌کردند».

عبدالله بن عمر رضی الله عنهما روایت می‌کند که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند: «من بات طاهراً بات فی شعاره ملک فلا یستیقظ إلا قال: اللهم اغفر لعبدک فلاناً فإنه بات طاهراً»^(۲).

«کسیکه بر وضوء بخوابد در جسد او فرشته ای با او می‌خوابد و هر وقت که از خواب بیدار شود فرشته گوید: بار الهی گناهان بنده ات فلانی را ببخش و مغفرت کن زیرا که بر وضوء و پاکیزه خوابیده است».

۲۹- انذار و اخطار از بدعت و أصحاب و پیروان آن

بدانکه اساس عبادتها اتباع و پیروی از اوامر خدا و رسول خدا صلی الله علیه و آله میباشد، نه ابتداع

۱- متفق علیه.

۲- امام ابن حبان در صحیح خود، و شیخ ألبانی آنها صحیح دانسته است.

و اختراع و بدعت، همچنانکه رسول اکرم ﷺ می فرمایند: «من أحدث فی أمرنا هذا ما لیس منه فهو رد»^(۱).

«کسیکه اختراع و ایجاد کند در دین ما آنچه در آن نیست، آن عمل نزد ما مردود است».

و در روایت دیگر می فرمایند:

«من عمل عملاً لیس علیه أمرنا فهو رد»^(۲).

«کسیکه انجام دهد عمل و کاری که امر ما بر آن نیست آن عمل مردود و غیر قابل قبول است».

پس دین اسلام کامل است همچنانکه خداوند در قرآن می فرماید: ﴿الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتْمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا﴾ [المائدة: ۳].

«امروز دین شما را به حد کمال رسانیدم و بر شما نعمتم را تمام کردم و بهترین آئین را که اسلام است برایتان برگزیدم».

پس چه میشود حال کسانی که چیزهای جدید در دین وارد کرده اند همانند: بدعت مولود نبوی، و بدعت اسراء و معراج، و بدعت شب پانزده شعبان و غیر از اینها که از رسول الله ﷺ و أصحاب و تابعین وارد و ثابت نشده است.

آیا پیروان این بدعتها بیشتر از أصحاب و یاران پیامبر ﷺ و تابعین رضوان الله علیهم رسول الله ﷺ را دوست دارند؟

پس ای برادر دینی! از بدعتها و اختراع در دین بر حذر باشیم و پیروان این بدعتها را با اسلوب و حکمت خوب نصیحت کنیم، زیرا رسول الله ﷺ به ما دستور داده تا از سنت او و سنت خلفای راشدین^(۳) که بعد از او می آیند پیروی کنیم، چنانچه عرباض بن

۱- متفق علیه.

۲- امام مسلم در صحیح.

۳- خلفای راشدین چهار نفرند: ابوبکر و عمر و عثمان و علی ؓ و بیشتر علماء و دانشمندان بر این هستند که عمر بن عبدالعزیز نیز خلیفه پنجم بشمار میرود.

ساریه رضی الله عنه می فرماید: «وعظنا رسول الله ﷺ موعظة وجلت منها القلوب وذرفت منها العيون فقلنا يا رسول الله كأنها موعظة مودّع فأوصنا، قال: أوصيكم بتقوى الله عز وجل والسمع والطاعة وإن تأمر عليكم عبدٌ، فإنه من يعش منكم فسيرى اختلافاً كثيراً فعليكم بسنتي وسنة الخلفاء الراشدين المهديين عضوا عليها بالنواجذ وإياكم ومحدثات الأمور فإن كل بدعة ضلالة»^(۱).

«رسول الله ﷺ ما را نصیحت کرد بطوریکه دلها هراسان گردید و از چشمها اشک جاری شد، ما گفتیم: ای رسول خدا گویا این نصیحت خدا حافظی است از تو می خواهیم که ما را نصیحت کنی، فرمودند: شما را به تقوی وسمع و طاعت نصیحت میکنم، اگر چه بر شما برده ای امیر شد - و در روایتی دیگر است - اگر هم آن برده ای سیاه رنگ حبشی باشد، اگر کسی از شما خداوند به او عمر طولانی دهد اختلافات بسیاری را در این دین خواهد یافت، پس در اینحال بر شماست که پیروی و اطاعت کنید از سنت و اوامر من و سنت خلفای راشدین هدایت شدگان و آنرا بگیرید با دندان عقل خود - کنایه است به تمسک و پیروی شدید از آن - و بر حذر باشید از آنچه جدید و بدعت است در دین زیرا هر بدعت و جدید در دین ضلالت و گمراهی است».

۳۰ - توقفی کوتاه

توقفی کوتاه: حسن البصری رحمته الله به مردی که به تشییع جنازه ای حاضر شده بود گفت: آیا میبینی اگر این میت به دنیا باز گردد عمل صالح و نیک انجام میدهد؟ مرد جواب داد: بلی، حسن البصری گفت: پس اگر او چنان نیست تو چنین باش که در حال حاضر زنده ای، یعنی تو عمل و کردار نیک انجام بده.

۳۱ - انذار در مورد بلند کردن لباس (شلوار و قمیص)

ای برادر محترم! إزار یعنی: لباس خود را از کعب (شتالنگ) بالاتر ببر، زیرا با این کارت از پروردگارت اطاعت کرده ای و سنت پیامبرت را پیروی کرده ای، و همچنین

۱- متفق علیه.

لباست پاکیزه مانده است، زیرا بلند بودن آن سبب کثیفی و عدم نظافت می‌باشد، و مقصود این است که نبایستی شلوار یا زیر شلوار و یا دشداشه و کندوره و همانند اینها بلندتر از کعب و قوزک پا باشد، زیرا رسول الله ﷺ از آن نهی و توبیخ شدید کرده‌اند، و همچنین از کسانی که شلوار و دشداشه و کندوره خود را از کعب و قوزک پای خود پائین تر می‌برند حال چه این شخص قصد خیلاء و خودبینی و غرور داشته باشد یا نداشته باشد.

و رسول الله ﷺ میفرمایند: «ثلاثة لا يكلمهم الله يوم القيامة ولا ينظر إليهم ولا يزكهم ولهم عذاب أليم: المسبل والمتان والمنفق سلعته بالحلف الكاذب»^(۱).

«سه نفر از انسانها هستند که خداوند روز قیامت با آنها سخن نخواهد گفت، و به آنان نگاه نمیکند، و آنان را تصدیق و تأیید نخواهد کرد و به آنان عذابی شدید و دردناکی خواهد داد: کسیکه لباس خود را از کعب و قوزک پای خود پائین تر ببرد، و کسیکه به دیگری منت بگذارد، و کسیکه کالای خود را با قسم دروغین بفروشد». و در حدیث دیگر میفرماید: «من جرّ ثوبه خیلاء لم ينظر الله إليه يوم القيامة»^(۲).

«کسیکه لباس خود را به قصد خیلاء و غرور و خود بینی به زمین بکشد خداوند روز قیامت به او نگاه نخواهد کرد و او را رها خواهد کرد». و در حدیث دیگر می‌فرماید: «ما أسفل الكعبين من الإزار ففي النار»^(۳).

«آنچه پائین تر از کعب و قوزک پا باشد از لباسها روز قیامت آن مقدار در آتش جهنم خواهد بود».

۳۲ - انذار و اخطار از استعمال دخانیات

ای برادر از استعمال دخانیات پرهیز کن و همچنین مردم را نیز از این کار بر حذر دار، زیرا که دخانیات از جمله خبائث و پلیدیها و محرمات می‌باشد، و خداوند متعال در

۱- صحیح امام مسلم.

۲- متفق علیه.

۳- صحیح امام بخاری.

قرآن می‌فرماید:

﴿وَنُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَنُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ﴾ [الأعراف: ۱۵۷].

«بر آنان هر طعام و خوراک پاکیزه و مطبوع را حلال، و هر پلید و منفور را حرام می‌گرداند».

پس دخانیات از محرّمات و کسب از آن و خرید و فروش آن طبق فتوای علمای اسلام حرام می‌باشد.

۳۳- انذار و اخطار از استعمال طلا برای مردان

برادر محترم در استعمال آنچه ساخته و درست شده از طلا همانند: انگشتر، حلقه، گردنبند، قلم، ساعت و غیر از اینها را کاری کوچک و ناچیز بدان، زیرا رسول الله ﷺ فرمودند: «حَرَّمَ لِبَاسَ الْحَرِيرِ وَالذَّهَبِ عَلَى ذَكَورِ أُمَّتِي وَأَحْلَى لِنَاثِمِهِمْ»^(۱).

«لباس حریر یعنی: ابریشم، و طلا بر مردان اُمت من حرام شده و بر زنان آنها حلال شده است».

و وقتی رسول اکرم ﷺ مردی از اصحاب خود را دید که بر دست او انگشتر طلا است فرمود:

«أَيَعْمَدُ أَحَدُكُمْ إِلَى جَمْرَةٍ نَارٍ فَيَضَعُهَا فِي يَدِهِ»^(۲).

«آیا یکی از شما قصداً و بطور عمد قطعه‌ای از آخگر و آتش پاره‌ای را گرفته و در دست خود می‌اندازد؟»^(۳).

۳۴- انذار و اخطار از فاسق و کافر کردن دیگران

رسول اکرم ﷺ فرمودند: «لَا يَرْمِي رَجُلٌ رَجُلًا بِالْفَسْقِ أَوْ الْكُفْرِ إِلَّا ارْتَدَّتْ عَلَيْهِ إِنْ لَمْ يَكُنْ

۱- امام ترمذی در سنن، و شیخ البانی آنرا صحیح دانسته، راجع شود به صحیح سنن الترمذی ۱۴۰۴/۲.

۲- صحیح امام مسلم.

۳- کنایه است از توبیخ و شدت به کسی که انگشتر طلا پوشیده بود.

صاحبه كذلك»^(۱).

«اگر مردی، مرد دیگری را کافر یا فاسق بخواند، کفر و فسق به خودش بر می‌گردد در صورتیکه آنکس این صفات را نداشته باشد». پس ای برادر در تکفیر و تفسیق دیگران عجله و شتاب مکن.

۳۵- تهدید بر کسانی که دانش را برای دنیا یاد می‌گیرند

نیت و قصد تو از یاد گرفتن دانش و علم بخصوص علوم شرعی غرض دنیوی نباشد، زیرا رسول اکرم صلی الله علیه و آله میفرماید: «من تعلم علماً مما یتبعی به وجه الله عز وجل لا یتعلمه إلا لیصیب به غرضاً من الدنیا لم یجد عُرف الجنة یوم القیامة»^(۲). «کسی که علمی یاد بگیرد از آن علومی که هدف از یادگیری آنها رضای خداوند است (علوم دینی) ولی هدف او از یادگیری این است که به غرض دنیوی از قبیل جاه، مال، و دنیا برسد روز قیامت بوی بهشت را نخواهد یافت»^(۳).

۳۶- ترغیب بر حضور مجالس علم و ذکر و دانش

تلاش کن تا در مجالس علم و دانش حاضر شوی چه این دروس جلساتی در مساجد و یا بصورت اجتماع و ندوه باشد، زیرا رسول اکرم صلی الله علیه و آله میفرماید: «ما اجتمع قوم فی بیت من بیوت الله تعالی یتلون کتاب الله ویتدارسونه بینهم إلا نزلت علیهم السکینه و غشیتهم الرحمة و حفتهم الملائكة و ذکرهم الله فیمن عنده»^(۴).

«هیچ جماعتی در خانه ای از خانه های خدا یعنی مساجد جمع نشوند تا اینکه قرآن بخوانند و آنرا بین خود تدریس کنند، مگر اینکه بر آنان متانت و آرامش نازل شود، و رحمت خداوندی آنها را فرا گیرد، و فرشتگان اطراف آنها جمع شوند، و خداوند آنها را

۱- صحیح امام بخاری.

۲- امام أبوداود در سنن با إسناد جید و خوب.

۳- کنایه است از عدم دخول به بهشت.

۴- صحیح امام مسلم.

جلو کسانی که بین او هستند یاد کند».

۳۷- ترغیب در دعای: ثابت کردن قلب بر دین اسلام

زیاد دعا کن بویژه در سجده تا خداوند تو را در دینش ثابت قدم و استوار نگهدارد، و چنین بگو: «یا مقلب القلوب ثبت قلبی علی دینک»^(۱).
«ای گرداننده دلها دلم را بر دینت ثابت و استوار نگهدار، همچنانکه رسول اکرم ﷺ این دعاء را در سجده خود میگفتند».

۳۸- ترغیب بر عجله کردن در ازدواج

امام أحمد در مورد ازدواج کردن می‌فرماید: «من دعاك إلى غير الزواج فقد دعاك إلى غير الإسلام».

«کسی که به تو میگوید: ازدواج نکن گویا تو را بسوی دینی غیر از اسلام دعوت کرده است».
او ﷺ در روز دوم بعد از وفات همسرش ازدواج نمود و فرمود: نمی‌پسندم شب را بگذرانم در حالی که مجرد هستم.
پس حال جوانانی که از ازدواج نفرت دارند و نمی‌خواهند ازدواج کنند چه خواهد شد!.

۳۹- انذار و اخطار از شنیدن ترانه و موسیقی و دلایل تحریم آن

از شنیدن ترانه و موسیقی پرهیز کن، زیرا علاوه بر حرام بودن باعث سنگدلی و بی‌رحمی میشود و قلب را از ذکر و یاد خدا دور میکند، و هیچ ممکن نیست که قرآن خدا و صدای شیطان در قلب انسان مسلمان با هم جمع شود، در نتیجه بر تو لازم است که خانه و ماشینت را با نوارهایی که مفید است و باعث پاداش در دنیا و آخرت میشود آباد کنی.

۱- امام ترمذی در سنن و آنرا صحیح دانسته است.

و از دلایل تحریم ترانه و موسیقی حدیثی است که از رسول اکرم صلی الله علیه و آله روایت است که فرمودند:

«لیکونن من أمتی قوم یستحلون الحر والحریر والخمر والمعازف»^(۱).

«در امت من گروهی خواهد آمد که فاحشه زن، ابریشم - برای مردان - شراب و آلات موسیقی را حلال می کنند (در اینجا موسیقی شامل تمامی انواع آن میشود)».

عبدالله بن عمر رضی الله عنهما روایت میکند که رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: «إِنَّ اللَّهَ تَعَالَى حَرَّمَ عَلَى أُمَّتِي الْخَمْرَ وَالْمَيْسِرَ وَالْكُوبَةَ وَالْغَبِيرَاءَ وَكُلَّ مُسْكَرٍ»^(۲).

«خداوند بر امت من شراب خواری، و قمار بازی، و طبل زنی، و آدوات و آلت های موسیقی را حرام کرده است».

أنس بن مالک رضی الله عنه روایت میکند که رسول اکرم صلی الله علیه و آله فرمودند: «مَنْ اسْتَمَعَ إِلَى قَنِيَّةٍ (مَغْنِيَّةٍ) صَبَّ فِي أُذُنِهِ الْآنُكَ»^(۳).

«کسیکه به آواز خواننده زن گوش دهد روز قیامت در گوشهای او سرب ذوب شده ریخته میشود».

۴۰ - ترغیب بر بهره برداری از وقت

بدان که اگر خود را به طاعت خدا مشغول نکنی نفس تو را به معصیت و سرپیچی از خدا مشغول میکند.

پس وقت خود را در چیزی صرف کن که به تو بهره و سود برساند و بر حذر باش که وقت خود را بیهوده صرف کنی در آنچه سود دنیوی و اخروی ندارد، زیرا صحت و فراغت و بیکاری از بهترین و بزرگترین نعمتهای خداوندی است که به بندگانش عطا فرموده است.

۱- روایت امام بخاری بطور تعلیق.

۲- امام أحمد در مسند، و امام أبوداود در سنن.

۳- روایت امام عبدالله بن المبارک.

رسول اکرم صلی الله علیه و آله میفرماید: «نعمتان مغبون فیهما کثیر من الناس الصحة والفراغ»^(۱).
«دو نعمت است که بیشتر مردم گول خورده‌اند و از آن استفاده نکرده‌اند و آن‌هم صحت و فراغت (بیکاری) می‌باشد»^(۲).

۴۱- ترغیب بر حفظ چشم از ناموس مردم و نامحرم

چشم خود را از نگاه به ناموس مردم حفظ کن، زیرا نگاه تیری مسموم از تیره‌های ابلیس است، پس از متعرض شدن به ناموس مردم پرهیز کن، و اگر نفس اماره بالسوء تو را به چنین چیزهایی دعوت کرد بیاد داشته باش که ناموس و خواهرانی پشت سر تو هستند، و از خود سؤال کن آیا راضی میشوی کسی به ناموس تو تجاوز کند؟! و بدان همچنانکه تو با مردم معامله میکنی به تو معامله خواهد شد.

۴۲- یکی از نواقض اسلام

بدان که مسخره کردن به رسول الله صلی الله علیه و آله و یا از آنچه از طرف او آمده از نواقض ده گانه اسلام است که محمد بن سلیمان التمیمی آنرا در کتاب خود آورده است همانند: مسخره کردن به ریش، یا مسخره کردن به کسی که مسواک استعمال میکند.
و هیچ فرقی بین کسی که شوخی میکند و یا جدی میگوید نیست بجز کسیکه مجبور باشد.

باریتعالی میفرماید: ﴿قُلْ أَبِاللّٰهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِءُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ ﴿٦٦﴾﴾ [التوبة: ۶۵].

«و اگر از آنها بپرسند که چرا سخریه و استهزاء میکنید؟ پاسخ دهند: ما به مزاح و شوخی سخن گوئیم، ای رسول بگو به آنها آیا به خدا و آیات خدا و رسول خدا تمسخر میکنید؟ عذر نیاورید که عذرتان بکلی پذیرفته نیست، زیرا شما بعد از ایمان کافر شدید».

۱- صحیح امام بخاری.

۲- پس باید از این دو نعمت صحت و فراغت استفاده کامل کرده آنرا در اعمال و کردار نیک و مرغوب و مباح بکار برد.

۴۳ - انذار و اخطار از تراشیدن ریش و دلایل تحریم آن

ابن جریر الطبری تاریخ نویس مشهور اسلامی رحمه الله از زید بن حبیب داستان دو فرستادهٔ انوشیروان پادشاه ایران را روایت می‌کند که آندو بر رسول اکرم ﷺ در حالیکه ریش خود را تراشیده و سبیل خود را بلند کرده بودند وارد شدند، رسول الله ﷺ نگاه بسوی آنها را نپسندید و فرمودند: «وَلَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ بِهَذَا؟ قَالَ: أَمَرْنَا رَبَّنَا، يَعْنِيانِ كَسْرِي، فَقَالَ رَسُولُ اللَّهِ ﷺ: وَلَكِنَّ اللَّهَ أَمَرَنِي بِإِعْفَاءِ لِحْيَتِي وَقَصِّ شَارِبِي»^(۱).

«وای بر شما چه کسی شما را به این - یعنی به تراشیدن ریش و بلند کردن سبیل - دستور داده؟ گفتند: خدایمان به ما امر کرده - مقصودشان کسری انوشیروان بود - رسول اکرم ﷺ فرمودند: ولكن خدای من به من امر فرموده تا ریش خود را بلند کرده و سبیل را کوتاه کنم».

بر خورد وی ﷺ با کفار چنین بود پس حال مسلمانانی که ریش می‌تراشند چه میشود؟!.

و از احادیثی که در تحریم تراشیدن ریش وارد شده، حدیث عبدالله بن عمر رضی الله عنهما است که می‌گوید: رسول الله ﷺ فرمودند: «أَنْهَكُوا الشَّوَارِبَ وَاعْفُوا اللَّحْيَ»^(۲).

«سبیل‌ها را کوتاه کنید و ریش‌های خود را بلند نگذارید».

و أبوهیره رضی الله عنه روایت میکند که رسول اکرم ﷺ فرمودند: «جَزَّوْا الشَّوَارِبَ وَأَرْخُوا اللَّحْيَ، خَالِفُوا الْمَجُوسَ»^(۳).

«سبیل‌ها را کوتاه کنید، و ریش‌ها را بلند کنید و با مجوس - یعنی زرتشتیان - مخالفت کنید».

أنس بن مالک رضی الله عنه روایت میکند که رسول الله ﷺ فرمودند: «أَحْفُوا الشَّوَارِبَ وَاعْفُوا اللَّحْيَ وَلَا تَشْبِهُوا بِالْيَهُودِ»^(۴).

۱- تاریخ امام طبری.

۲- صحیح امام بخاری.

۳- صحیح امام مسلم.

۴- روایت امام طحاوی.

«سبیل‌ها را کوتاه کنید و ریش‌ها را بلند کنید و با یهود مشابهت نکنید».

پس برای ما شایسته است که از تمامی دستورات رسول اکرم صلی الله علیه و آله پیروی کنیم و از همه آنچه نهی کرده اجتناب و دوری ورزیم.

۴۴- ترغیب بر حفظ زبان از هر آفت و بلا

زبان را از دروغگوئی، غیبت، سخن چینی، مسخره و استهزاء دیگران حفظ کن، زیرا این کارها از عادات زشت و ناپسند است و خداوند کسی را که به یکی از این صفات متصف باشد تهدید به عذاب شدید نموده است، و خود را به یاد خدا: «سبحان الله»، «لا اله الا الله»، و «الله اکبر» گفتن عادت ده.

ولی متأسفانه در جلسه‌های این زمان سخنان بد و ناپسند و آنچه خدا و رسول خدا صلی الله علیه و آله از آن راضی نمیشوند گفته میشود.

پس بر کسانی که به این جلسه‌ها حضور می‌یابند واجب است که از خدا بترسند و چنین سخنان را با أسلوب خوب و با نصیحت و کلمه حکمت آمیز انکار کنند، و بایستی جلسه‌هایمان را به چیزهایی که منفعت و سود دنیا و آخرت دارد مشغول کنیم.

۴۵- ترغیب بر انکار کردن منکر و هر کار زشت و ناپسند

نهی از منکر کن و بر دینت غیرت داشته باش، رسول اکرم صلی الله علیه و آله میفرمایند: «من رأى منكم منكراً فليغيره بيده فإن لم يستطع فبلسانه فإن لم يستطع فبقلبه وذلك أضعف الإيمان»^(۱).

«کسی که از شما منکر و زشت و ناپسندی را دید آنرا با دست خود تغییر دهد، و اگر نتوانست با زبان خود آنرا تغییر دهد، و اگر با زبان هم نتوانست با قلب خود آنرا زشت و بد بداند، و این مرحله ضعیف‌ترین مرحله ایمان است».

ولی باید أسلوب انکار با کلمه حکمت آمیز و نصیحت خوب باشد چنانکه باری تعالی در قرآن میفرماید: «ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَدِلْهُمْ بِالَّتِي هِيَ

۱- روایت از امام احمد، ومسلم، وأبوداود، وترمذی، ونسائی، وابن ماجه است.

أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ^ط وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ ﴿١٢٥﴾ [النحل: ١٢٥].

«ای رسول خدا خلق را به حکمت و برهان و موعظه^ط نیکو به راه خدا دعوت کن، و با بهترین طریق مناظره کن، که البته خدا عاقبت حال کسی که از راه او گمراه شده و آنکه هدایت یافته بهتر میداند».

نمونه ای از غیرت گذشتگان:

سفیان الثوری^{رحمه الله} میگوید: «إِنِّي لَأَرَى الْمُنْكَرَ وَلَا أُسْتَطِيعُ أَنْ أُغَيِّرَهُ فَأَبُولُ دُمًّا».

«اگر منکری را دیدم و نتوانستم آنرا تغییر دهم خونِ ادرار می‌کنم».

۴۶ - حقیقت دینداری

ای برادر بدانکه متمسک و پای بند بودن به دین اسلام فقط گذاشتن ریش، و کوتاه کردن لباس - شلوار و قمیص و غیره - نیست، بلکه با انجام این کارها، تدین اخلاقی عملی در تمامی و سایر امور زندگی هر مسلمان است، پس هر مسلمان مقید و مسئول است که در همه جا: مسجد، منزل، بازار، با برادران، و اهل خانواده‌اش، با همسایگان، پدر و مادر، و خویشان، خوش رفتار و خوش اخلاق باشد.

۴۷ - دعای هم و غم و آندوه

رسول اکرم^{صلی الله علیه و آله و سلم} میفرمایند: «ما أصاب أحداً قط هم ولا حزنٌ فقال: اللهم إني عبدك وابن عبدك وابن أمتك ناصيتي بيدك ماض في حكمك عدل في قضاؤك أسألك بكل اسم هو لك سميت به نفسك أو علمته أحداً من خلقك أو استأثرت به في علم الغيب عندك أن تجعل القرآن العظيم ربيع قلبي، ونور صدري، وجلاء حزني، وذهاب غمي وهمي، إلا أذهب الله همه وحزنه، وأبدله مكانه فرحاً، قال: فقيل يا رسول الله ألا نتعلمها؟ فقال: ينبغي لمن سمعها أن يتعلمها»^(۱).

«هر کس از شما که دچار نگرانی و دلتنگی شود با خواندن این دعا نگرانی او برطرف شده به خوشحالی تبدیل میشود: خدایا من بنده^ط تو هستم، و فرزند بنده^ط تو

۱- امام أحمد در مسند با سند صحیح.

هستم^(۱)، و فرزند کنیز تو هستم^(۲)، پیشانی ام در دست تو است، حکم تو بر من جاری است، فیصله تو در مورد من عین عدالت است، به همه اسمهاست که تو خودت را به آن نامیده ای یا به یکی از خلقت آموزش داده ای یا در علم غیب به خود اختصاص داده ای از تو مسئلت دارم تا این قرآن عظیم را بهار دلم، نور سینه ام، و بر طرف کننده حزن و اندوهم قرار دهی؛ به رسول اکرم ﷺ گفته شد: آیا آنرا یاد بگیریم؟ فرمودند: کسیکه آنرا بشنود بایستی آنرا یاد بگیرد».

۴۸- وجوب اجابت دعوت عروسی

اگر به جشن عروسی دعوت شدی در اجابت کسی که تو را دعوت نموده است به خود شک و تردد راه مده، از دعوت فرار مکن و عذرهای بیهوده و واهی نیاور، زیرا عدم اجابت دعوت، نافرمانی خدا و رسول خدا ﷺ است، چنانکه رسول اکرم ﷺ میفرمایند: «شر الطعام طعام الوليمة: يمنعها من يأتيها و يدعى إليها من يأبأها ومن لم يجب الدعوة فقد عصي الله ورسوله»^(۳).

بدترین طعام و خوراکیها خوراک جشن عروسی است زیرا از کسیکه به دعوت می‌آید جلوگیری می‌شود، و کسیکه از آن امتناع می‌ورزد و دعوت را نمی‌پذیرد، دعوت می‌شود^(۴)، و کسیکه دعوت را اجابت نکند خدا و رسول خدا ﷺ را نافرمانی کرده است.

۴۹- یاد آوری:

وا حسرتی وا شـقـواتی	من یوم نشر کتابیه
وا طول حزنی إن اکـن	أوتیتـه بشـمالیه
وإذا سئلت عن الخطاء	ماذا یـکـون جوابیه

۱- مقصود پدر است.

۲- مقصود مادر است.

۳- صحیح امام مسلم.

۴- یعنی ثروتمندان که از دعوت امتناع می‌ورزند، دعوت میشوند، و فقیران که به دعوت اجابت میکنند، از آن جلوگیری میشوند.

وا حرّ قلبی أن یکون مع القلوب القاسية^(۱)

جای بس افسوس و بدبختی است روزی که کتابم گسترده شود.
وای بر طولانی بودن غم و اندوهم اگر کتاب اعمالم را به دست چپ من دهند.
و اگر از گناهان و اشتباهاتم سؤال شوم پس جوابم چه خواهد بود؟
وای بر گرمی و تاب و تبی قلبم اگر با قلبهای بی عاطفه و سخت باشد.

۵۰ - خاتمه و پایان نصیحت و فائده ها

و در پایان ای برادر آیا فکر کرده ای که این دنیا را به همین زودیها وداع خواهی گفت، پس چه چیز برای این سفر آماده کرده ای؟
و آیا هیچ فکر کرده ای که فردا تو را در قبری که طول آن چند متر و عرض آن چند وجب خواهد بود می گذارند؟ و آن قبر بوستانی از بوستانهای بهشت و یا گودالی از گودالهای جهنم خواهد بود؟ - والعیاذ بالله -.
پس با چه چیز منزل خود را میسازی، ای برادر تو را نصیحت میکنم تا به زیارت مقابر هر چند مدتی یکبار بروی، زیرا نفس به امور دنیای فانی غافل و مشغول میشود.

رسول الله ﷺ اُمت خود را به زیارت مقابر امر فرموده چنانکه می فرمایند: «کنتُ نهیْتُکم عن زیارة القبور، فزوروها فإنَّها تذكركم الآخرة»^(۲).
«شما را از زیارت قبرها منع کرده بودم، ولی الآن آن را زیارت کنید، زیرا شما را بیاد آخرت می اندازد».

و به ما چگونگی آداب زیارت به مقابر را آموزش دادند، چنانکه بریده ﷺ روایت می کند که رسول اکرم ﷺ ما را یاد می داندند که اگر به مقابر رفتیم چنین بگوئیم: «السلام علیکم أهل الدیار من المؤمنین والمسلمین وإنّا إن شاء الله بکم لاحقون، أسأل الله لنا ولكم

۱- از کتاب (الرقائق) نوشته محمد راشد.

۲- صحیح امام مسلم، و روایت امام ترمذی «فإنَّها تذكركم الآخرة».

العافیه»^(۱).

«ای ساکنین سرزمین مؤمنین و مسلمین، سلام و درود بر شما باد، و ما نیز إن شاء الله به شما می‌پیوندیم، از باری تعالی برای ما و شما عافیت و سلامتی و تندرستی آرزو مندیم».

برادر تو را نصیحت میکنم تا قلب خود را از دشمنی و کینه جوئی به دیگران پاک نگهداری، اول با خدای خود صلح کن، و سپس با برادران مسلمان خود، زیرا رسول اکرم ﷺ مسلمانان را از کینه توزی و دشمنی بر یکدیگر بر حذر داشته چنانکه می‌فرماید: «تعرض الأعمال فی کل یوم اثین وخمیس فیغفر الله لكل امرئ إلاّ امرأه کانت بینه وبين أخیه شحناء، فيقول اتركوا هذين حتی يصطلحا»^(۲).

اعمال انسانها هر دوشنبه و پنج شنبه بر خداوند عرضه می‌شود، خداوند گناهان همه انسانها را می‌بخشد بجز انسانی که با دیگری دشمنی و کینه توزی دارد، خداوند می‌فرماید: این دو را بگذارید تا با هم صلح کنند.

وآخر دعوانا أن الحمد لله رب العالمین، وصلى الله وسلم على نبينا محمد وعلى آله وصحبه وسلم تسليماً كثيراً.



۱- صحیح امام مسلم.

۲- صحیح امام مسلم، و سنن امام أبوداود.